

jaar ver slag 2023

STD LK
MUSEUM
BREDA

Inhoud

- 1 Voorwoord – 3
- 2 Tentoonstellingen en activiteiten – 5
- 3 Samenwerkingen – 25
- 4 Vriendenvereniging – 27
- 5 Relatiebeheer en fondsenwerving – 28
- 6 Publieksbereik – 29
- 7 Marketing en Communicatie – 31
- 8 Educatie en Publieksbemiddeling – 32
- 9 Publiekszaken en commercie – 35
- 10 Verslag Raad van Toezicht – 36
- 11 Governance en Compliance – 37
- 12 Personeel en organisatie – 38
- 13 Collectie en aanwinsten – 39
- 14 Financiën – 42

Voor Stedelijk Museum Breda was 2023 in veel opzichten een mijlpaal. Eind 2022 sloten we de deuren om de vloeren van de zalen en publieksruimtes te renoveren. We benutten die noodzakelijke stap om de strategie van het museum aan te scherpen.

Het vernieuwde museum Stedelijk Museum Breda richt zich op een breed en divers publiek en heeft behalve een cultureel ook een economisch en sociaal profiel. Het heeft sterke lokale wortels en (inter)nationale vleugels, verbindt erfgoed, geschiedenis en eigentijdse beeldende kunst, ontwikkelt educatie- en participatieprogramma's en manifesteert zich in de publieke ruimte.

De nieuwe huisstijl geeft uitdrukking aan onze ambitie. We willen niet gezien worden als een traditioneel instituut, maar open staan voor de samenleving en voor verandering. Met het nieuwe logo vergroten we de herkenbaarheid in samenwerkingen, online uitingen en in de publieke ruimte. De wolk is geen eenduidig symbool, maar een voor iedereen herkenbare vorm die zich verbindt met een veelheid aan betekenissen, zoals emotie (geluk en somberheid), klimaat, verandering en 'the cloud'.

De begane grond is bestemd voor permanente tentoonstellingen, de benedenverdieping voor tijdelijke tentoonstellingen. Er zijn twee nieuwe permanente tentoonstellingen: *De Nassaus van Breda* en *Ambitie & Verlangen*. *De Nassaus van Breda* vertelt voor het eerst de geschiedenis van de Bredase Nassau-dynastie die de kiem legt van ons huidige koningshuis. *Ambitie & Verlangen* belicht de 19de eeuw aan de hand van de industrialisering en de romantiek.

De Nassaus van Breda vormt de hoeksteen van het vernieuwde museum. Met de tentoonstelling mikken we jaarlijks op 40.000 betalende bezoekers, voor het merendeel dag- en verblijfstoeristen. Daarnaast speelt de tentoonstelling een sleutelrol in het bereiken van families uit Breda en de regio. *De Nassaus van Breda* wordt ook onderdeel van een nieuw educatieprogramma.

De tijdelijke tentoonstellingen focussen op erfgoed en geschiedenis en op eigentijdse beeldende kunst. Beide zijn altijd verbonden met Breda en regio. We maken een onderscheid tussen grote wisseltentoonstellingen van 400 m² (en twee- of driejaarlijks 600 m²) en kleinere tentoonstellingen. Door de grootste benedenzaal in tweeën te delen kunnen we daar gelijktijdig tentoonstellingen programmeren over eigentijdse hedendaagse kunst en de museumcollectie.

Projectruimte Next gebruiken we voor samenwerkingsprojecten. Dat kunnen samenwerkingen in de vorm van een tentoonstelling zijn, maar ook van een workshopruimte of tijdelijk kunstenaarsatelier.

De heropening van het museum verliep in twee fases. Op vrijdag 12 mei 2023 opende in de drie benedenzalen de tijdelijke overzichtstentoonstelling *Ruud van Empel – Arcadia*. Dit was gelijktijdig met de opening van *Ambitie & Verlangen* en de presentatie van het werk van leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs in projectruimte Next. Op 9 juni 2023 vond de grote opening plaats van *De Nassaus van Breda* in Chassé met onder meer een speciaal optreden van het dansgezelschap Leina Roebana. Op 13 oktober 2023 volgde in twee zalen de wisseltentoonstelling *Gedragen verhalen*, terwijl vanaf die dag in de andere benedenzaal de twee wisseltentoonstellingen *Mathieu Meijers en Kasboek – Weerschijn* en *José Maria Capricorne – Moederboom* te zien waren.

Op basis van het bezoekersonderzoek kunnen we vaststellen dat de reacties op het vernieuwde museum als geheel en op de tentoonstellingen positief zijn. Desondanks bleven de bezoekersaantallen achter bij de doelstelling. Door de marketingstrategie bij te stellen verwachten we de beoogde groei alsnog te kunnen realiseren, maar daar is meer tijd voor nodig.

Het achterblijvende bezoekersaantal was ook van invloed op het resultaat. Door de inzet van reserves leidde dat nog niet tot ernstige problemen. Toch zullen we komend jaar en in de nieuwe beleidsperiode scherper sturen op kosten en eigen inkomsten.

In 2023 werkten we met de gemeente en Breda Marketing verder aan de ontwikkeling en uitvoering van het meerjarige culturele programma Royal Roots. Met Blind Walls Gallery realiseerden we een monumentale Blind Floor op het Kasteelplein. In aansluiting op het project 'Speel!' van CrossArts verscheen een reeks podcasts over de zonen van Willem van Oranje die inmiddels meer dan 10.000 keer is beluisterd. In het kader van Royal Roots namen we deel aan een culturele en economische missie van de gemeente Breda naar de steden Madrid en Valencia.

Dit jaar maakten we een begin met de vernieuwing van het educatieprogramma voor het primair onderwijs. Ook startten we de implementatie van het vmbo-programma Club Zien waarin het museum samenwerkt met vier andere Brabantse musea.

De vernieuwing van het museum kreeg ook vorm in onze organisatie. Het team Tentoonstellingen en Collecties en het team Educatie en Participatie werden omgedoopt tot het team Collecties en het Team Programma en Publiek met elk een nieuw hoofd. Door deze verandering bestaat het MT nu uit zes leden: naast de directie zijn dat de hoofden Facilitaire Zaken, Marketing en Communicatie, Collecties en Programma en Publiek.

Onder begeleiding van de BeHr groep nam de gehele organisatie deel aan werksessies over diversiteit en inclusie. De resultaten gebruikten we voor een actieplan voor 2024 en als input voor ons nieuwe meerjarenplan.

Op het gebied van duurzaamheid zetten we grote stappen in het hergebruik van tentoonstellingsmaterialen, o.a. door samen te werken met MuseumGoed. In 2024 gaan we helemaal over op de toepassing van herbruikbare tentoonstellingswanden.

Voor komend jaar geven we prioriteit aan de realisatie van het beoogde aantal betalende bezoekers. Dat vraagt om concrete verbeteringen op het gebied van programmering, marketing en samenwerking in stad en regio. Zoals eerder vermeld zullen we scherp sturen op kosten en eigen inkomsten.

Daarnaast heeft ook de eigen organisatie veel aandacht nodig. Behalve de doorontwikkeling van de nieuwe teamstructuur maken we ook stappen in het projectmatig werken. Daarnaast hebben we aandacht voor de werkdruk en de kwaliteit en veiligheid van de sociale werkomgeving. Met het oog op deze en andere onderwerpen stellen we dit jaar een personeelsvertegenwoordiging in.

Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt en geografische ligging is het in toenemende mate lastig om voor specialistische vacatures de juiste kandidaten te vinden. We verwachten dat de wervingskosten verder zullen toenemen.

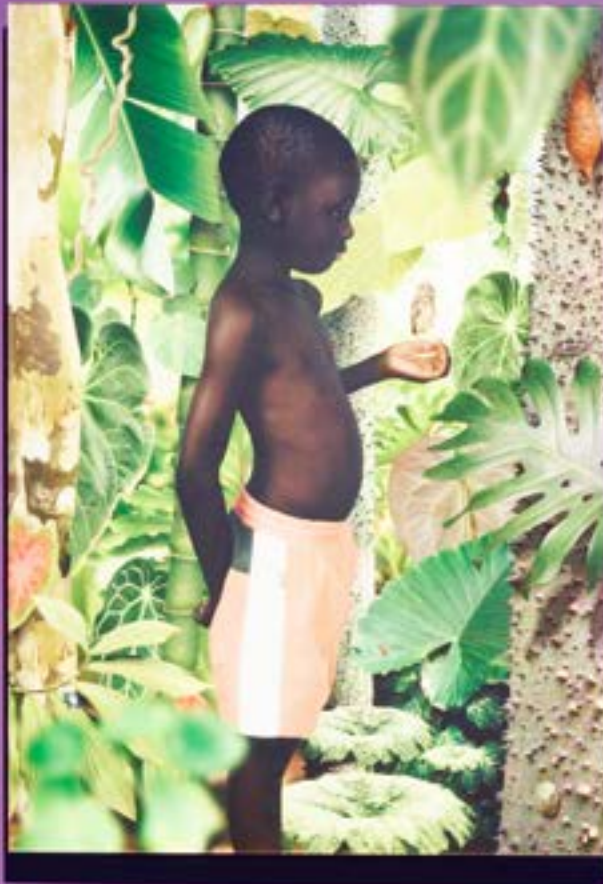
Eind 2023 stelde de gemeente Breda de nieuwe cultuurvisie vast. Hoewel de subsidie voor het museum werd verlaagd, ondersteunen we de culturele koers van harte. Door te investeren in de breedte en vernieuwing van de Bredase cultuur verwachten we dat het museum zich beter kan ontwikkelen. In ons meerjarenplan 2025-2028 zullen we de cultuurvisie vertalen in concrete ambities en doelstellingen en vooral ook in initiatieven en ideeën.

Marcia van den Wildenberg en Dingeman Kuilman - Directie Stedelijk Museum Breda

Foto Peter Hiiz

2 Tentoonstellingen en activiteiten

De ontmoeting

Kunstenaars en bewoners zorgcentrum leggen contact

Gedurende drie maanden wonen en werken kunstenaars Wia van Dijk, Yannick Verhoeven en Jenny Ymker in het Missiehuis. Zij zijn daar Artists in Residence (AIR). Centraal hierbij staat het contact met bewoners van het zorgcentrum Park Zuiderhout, gelegen op het terrein van het Missiehuis. De gemaakte werken zijn te zien in de tentoonstelling *De ontmoeting*.

De ontmoeting is een gratis toegankelijke tentoonstelling van Park Zuiderhout en Stedelijk Museum Breda. Vanwege de renovatie van het museum presenteren we deze editie in de projectruimte van Chassé Theater Breda.

12 januari t/m 13 februari 2023

Foto Charlotte Verbeek

Arcadia

Collages van een geïdealiseerde wereld

In 2006 verwerft kunstenaar Ruud van Empel een internationale reputatie met zijn reeksen *World*, *Moon* en *Venus*, die hij in New York presenteert. Sindsdien houdt hij wereldwijd tentoonstellingen.

De overzichtstentoonstelling in Stedelijk Museum Breda presenteert ruim 130 werken. Naast de iconische beelden krijgen ook recente, nog niet eerder getoonde werken een prominente plek in de tentoonstelling. Ondanks zijn internationale bekendheid is het Van Empels eerste omvangrijke overzichtstentoonstelling.

Het hart van de tentoonstelling concentreert zich op de ontwikkeling van Van Empel van 1980 tot 1990 in Breda. Hier laten we stukken zien uit zijn archief: affiches, boekomslagen, collages, video- en tv werk (Theo & Thea, *Kreatief met Kurk*), documentairefotografie en ansichten uit zijn verzameling. Deze presentatie geeft een inkijk in de bronnen van Van Empels werk, de opvallende kitsch-elementen en zijn bijzondere werkwijze om beelden te verknippen en te monteren tot vervreemdende voorstellingen.

De twee flankerende zalen tonen in volle kracht zijn series over mens en natuur. Aan de ene kant zijn werk met onschuldige kinderen, aan de andere kant de betoverende wildernissen en nieuwe, schilderachtige beelden.

12 mei t/m 24 september 2023

Foto Aad Hoogendoorn

mei

Ambitie en Verlangen

8

Breda in de 19e-eeuw

Deze vaste tentoonstelling geeft een beeld van de veranderingen in en om Breda in de 19de eeuw. Deze periode kenmerkt zich aan de ene kant door de opkomst van de industrie met fabrieken als De Etna, Backer & Rueb en Kwatta. Aan de andere kant is de ontwikkeling van de romantische schilderkunst kenmerkend met werk van Constant Huijsmans, Petrus van Schendel en Max Liebermann.

Vaste tentoonstelling

Foto Aad Hoogendoorn

Wortels van het Nederlandse koningshuis liggen in Breda

De tentoonstelling over de Nassaus van Breda heeft een duidelijke boodschap: de wortels van het Nederlandse koningshuis liggen in Breda.

Door trapsgewijs uit te zoomen maken we een complex verhaal inzichtelijk en interessant voor museumbezoekers. We presenteren de geschiedenis van Breda op een hedendaagse, veelzijdige en gelaagde manier in drie ruimtes (400 m²), inclusief een Familiespoor en interventies met hedendaagse kunst. De presentatie bestaat uit een rijke mix van objecten afkomstig uit de collecties van het museum, Stadsarchief en archeologie. Daarnaast zijn bruiklenen te zien van het Rijksmuseum, Koninklijke Bibliotheek, Museum Boijmans Van Beuningen, Museum Rotterdam en Het Noordbrabants Museum.

Kasteel (ruimte 1)

In de eerste ruimte komt de bezoeker binnen in het Kasteel van Breda op microniveau, waarin het weelderige leven aan het hof van de Nassaus centraal staat. In de entree staat een grote maquette van het Kasteel. De bezoeker krijgt met diverse objecten een beeld van het renaissancepaleis dat Hendrik III van Nassau en zijn vrouw Mencía de Mendoza rond 1530 bouwen. Aan een lange eettafel zitten alle generaties uit de familie Nassau die voor Breda belangrijk zijn. Ze zijn net klaar met het diner, de etensresten uit de 16de eeuw liggen nog op tafel. Jong en oud ontdekt op deze plek wat de Nassaus nuttigen en aan welke etiquette ze zich houden.

Na het diner is het tijd voor een bezoek aan de bibliotheek. Veel waardevolle, met de handgeschreven boeken van de Nassaus zijn bewaard gebleven in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. De Nassaus houden van ridderromans,

Foto Mike Bink

vaste opstelling

gedichten en verhalen uit de geschiedenis en van de bijbel. Ieder half jaar zien bezoekers in de ruimte drie nieuwe handschriften uit de Nassau-collectie. Door de ramen van de bibliotheek is de hofuin van de Nassaus te zien. Daar staat het standbeeld van de Romeinse halfgod Hercules. Ooit stonden er in totaal 17 beelden in de hofuin.

Stad (ruimte 2)

In de tweede ruimte zoomen we uit naar mesoniveau, naar de stad Breda. Bezoekers ontdekken wat de Nassaus bijdragen aan de ontwikkeling van de stad. Rond 1400 bekleedt Breda een bijzondere positie in het hertogdom Brabant, een gebied zo groot als de Benelux plus Noord-Frankrijk. De hoogste bestuurder van de stad en het land eromheen - de heerlijkheid - is de heer van Breda. Engelbrecht I van Nassau draagt als eerste deze titel, die tot en met koning Willem-Alexander in de familie blijft.

Via objecten, geluid en interactief beeld leren bezoekers dat de heer van Breda de leden van het Bredase stadsbestuur benoemt, dat er in de stad hofhuizen worden gebouwd en hoe de Nassaus zich bemoeien met de christelijke instellingen in de stad. In het midden staat een monumentaal 17de-eeuws model van de toren van de Grote Kerk. Het is het middelpunt van de ruimte, zoals de kerk het middelpunt is van de stad.

Land (ruimte 3)

In de derde ruimte kijken we op macroniveau naar het land van Breda. In deze zaal ontdekken bezoekers hoe de Nassaus voor het land van Breda vechten en wat het belang is van deze plek. Zo ontdekken ze de lotsverbondenheid tussen de Nassaus, de stad en Nederland.

Foto Peter Hilz

vaste opstelling

De Opstand breekt uit en daarmee begint de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) om de Nederlanden.

De oorlog draait om wie hier de macht heeft en wat je mag geloven. Breda ligt precies in het grensgebied tussen het protestantse Noorden en het katholieke Zuiden. De stad is voor beide kampen belangrijk: geen andere plaats wordt zo vaak bezet en heroverd. De Nassaus zetten alles op alles om 'hun' stad te behouden.

In de ruimte is een tijdlijn aangebracht waarin alle belangrijke momenten van de Opstand met betrekking tot Breda voorbijkomen. Het gaat om bekende en minder bekende verhalen waarbij we de bijbehorende objecten presenteren, zoals de ontvoering van Filips Willem en het Beleg van Breda. In het midden van de zaal staat een groot model van het Turfschip, dat via projectie en met andere objecten het verhaal vertelt van de List met het Turfschip, waarmee Maurits van Nassau de stad inneemt.

Sporen van de Nassaus (ruimte 4)

De graven van Nassau en de prinsen van Oranje laten in Breda hun sporen na. Door hun aanwezigheid groeit Breda uit tot een hofstad met een sterke vesting. Hun sporen zijn nog altijd te volgen, onder meer in de Grote of Onze Lieve Vrouwekerk en het Begijnhof. Park Valkenberg en het Mastbos met Kasteel Bouvigne veranderen door de tijd heen, maar hun oorsprong is niet vergeten. Deze monumenten zien bezoekers voorbijkomen in een film op de wand. Daaromheen liggen de bouwfragmenten van het renaissancepaleis, dat in 1826 een nieuwe bestemming krijgt als Koninklijke Militaire Academie. Bij de ingrijpende verbouwing wordt ook de gevelversiering deels verwijderd. Maar dankzij de bouwfragmenten die later op het Kasteelterrein zijn teruggevonden staat de herinnering aan de Nassautijd in steen gebeiteld.

Foto Mike Bink

Familiespoor

In *De Nassaus van Breda* is een familiespoor geïntegreerd om de rijke geschiedenis van de stad ook aan (klein)kinderen en (groot)ouders over te brengen. Uitgangspunt daarbij is een leuke en leerzame activiteit te creëren voor de hele familie.

Bezoekers volgen het stempelspoor. Hiermee nemen ze een duik in het leven van de mensen die een stempel op de geschiedenis zetten. Via verschillende stations komen

bezoekers meer te weten over thema's zoals sociale klasse, religie en oorlog. Door de tentoonstelling heen pakken we drie keer uit met een grote familie-installatie. In het Kasteel met een etiquettespel, in de Stad met een kleurplaat die terechtkomt in een digitale projectie van de stad, en in het Land met het spiraalspel van de listige vos.

Het stempelspoor begint bij de kaart met een vrolijk en kleurrijk groepsportret van twaalf historische figuren uit alle

vaste opstelling

lagen van de Bredase bevolking. Alleen de hoofden van deze historische figuren ontbreken nog. Kinderen gaan op zoek naar de verborgen verhaaltjes in de tentoonstelling. Zodra ze de activiteit hebben gedaan, laten ze hun kaart stempelen met het hoofd van de bijbehorende historische inwoner van Breda. Bezoekers tonen hun gestempelde kaart na afloop bij de balie en krijgen dan een klein presentje mee.

Interventies hedendaagse kunst

In drie ruimtes van de tentoonstelling wordt door middel van hedendaagse kunst een zodanige verbinding gemaakt tussen geschiedenis en actualiteit dat het uitnodigt tot reflectie.

In audiofragmenten geeft Marjolein van de Ven, conservator hedendaagse kunst, een toelichting op de kunstwerken.

In de eerste ruimte hangt een geweven werk van Maurice Scheltens en Liesbeth Abbenes. Dit wandtapijt legt een relatie tussen de Nassautapijten naar ontwerp van Bernard van Orley en de nieuwe wandbekleding van Huis ten Bosch, het woonpaleis van koning Willem-Alexander en koningin Máxima. Scheltens en Abbenes laten zich voor hun ontwerp inspireren door oude bloemstillevens. In de tijd van de Nassaus zijn gekweekte bloemen een teken van rijkdom. Tegelijkertijd zijn bloemen een symbool van vergankelijkheid.

Voor de tweede ruimte maakt Kelly Christogiannis, in 2022 afgestudeerd aan St. Joost School of Art & Design, twee werken in opdracht. Inspiratiebronnen hiervoor zijn objecten en verhalen die gaan over macht en geloof. In het ene werk laat ze een gouden splinter van het heilige kruis door glibberige handen glippen. In het andere werk geeft ze met een uitgebreide garderobe en een bloementuin commentaar op het portret van een stadsbestuurder.

Foto Joost van der Velden

Ze vraagt zich af waar de grens ligt tussen verlangen en hebzucht.

In de derde ruimte krijgt het drieluik 'Vrede van Munster 1648-1998' van de Spaanse kunstenaar Joan Fontcuberta een plaats. Zijn werk verwijst naar het einde van de Tachtigjarige Oorlog als moment van verzoening en verbroedering. Fontcuberta gebruikt foto's van schilderijen van het beleg van Breda in 1625 en de (laatste) verovering van Breda in 1637.

Daarop monteert hij uitvergrote beelden van druppels bloed – links Nederlands bloed, rechts Spaans en in het midden gemengd bloed.

Vaste tentoonstelling

vaste opstelling

SBK op bezoek

Werk gelinkt aan Breda uit collecties van het museum en SBK

Een nieuw initiatief: presentaties in het museum waarbij telkens wisselende kunstenaars in de schijnwerpers staan. De keuze voor de kunstenaars uit Breda en omgeving is gebaseerd op de tentoonstellingen die op dat moment in het museum te zien zijn. Op die manier biedt het museum een extra podium voor werk van beeldend kunstenaars die verbonden zijn met Breda en kan een groot publiek kennismaken met de Stichting Beeldende Kunst (SBK) als laagdrempelige manier om kunst in huis te halen.

Doorlopend te zien.

SBK presenteert: Harrie de Kroon en Hubert Leyendeckers

vaste opstelling

Marlène Dumas

Wissel

30 keer verlangen naar liefde en geborgenheid

Behalve in de tentoonstellingen zijn kunstwerken ook op andere plekken in het museum zichtbaar. In het souterrain ziet het publiek het opvallende werk *Wissel* van Marlène Dumas. *Wissel* omvat 30 kunstwerken, in drie rijen van tien. In dit werk combineert Dumas haar eigen tekeningen met die van GGZ-cliënten en therapeuten. Ze benoemt daarbij niet wie wat heeft gemaakt. De dromerige, kwetsbare en soms confronterende voorstellingen verbeelden verlangens naar rust, vergeving, liefde en geborgenheid.

Doorlopend te zien. Het werk is een langdurige bruikleen van GGZ Breburg.

Foto Peter Hilz

Zelf glas-in-loodramen inkleuren in Next

Dit kunstproject is een samenwerking met CrossArts en *Royal Roots*. Projectruimte Next is deze zomer het atelier van kunstenaar Tom Heerschop. Jong en oud kleuren grote tekeningen in die als ramen onderdeel worden van de installatie *Het Speelhuis* van Krijn de Koning. Door middel van zijn tekeningen vertelt Heerschop over de geschiedenis van het originele Speelhuis (in 1618 gebouwd in opdracht van de oudste zoon van Willem van Oranje, Filips Willem. Tijdens de tekensessies vinden bijzondere ontmoetingen en gesprekken plaats tussen de deelnemers en de kunstenaar.

14 juli t/m 20 augustus 2023

Glas in loodraam, Tom Heerschop

augustus
september

BIJ/NA

16

Vier kersvers afgestudeerde kunstenaars werken samen met drie ervaren kunstenaars. Allemaal zijn ze alumni van St. Joost School of Art & Design en gezamenlijk werken ze aan het residency project *BIJ/NA*. Centraal hierbij staan zowel het dynamische proces in een niet-hiërarchische structuur als het letterlijk samen werken. In 2023 zijn Puck Kroon, Floor Snels, Marc Elisabeth, Noor Boiten, Maxim Ventulé, Roos Keetels en Lucy Schreurs de kunstenaars van *BIJ/NA*.

Het project is een samenwerking met de Van GoghGalerij Zundert en bestaat uit een werkperiode en een tentoonstellingsperiode. Tijdens de werkperiode maken de kunstenaars nieuw werk en denken ze na over de manier waarop ze het werk willen presenteren. Als locatie voor het gehele project dient de StadsGalerij aan de Oude Vest.

16 september t/m 1 oktober 2023

Foto Ilse Verbeek

augustus
september

Mandy den Elzen

De exploratie van het Mastbos

17

Bredaas natuurschoon blootgelegd

Onder de titel *De exploratie van het Mastbos* dompelt kunstenaar Den Elzen zich onder in een van de oudste cultuurbossen van Nederland. Graaf Hendrik III van Nassau legde het Bredase Mastbos aan. Het bos is onderdeel van een veelzijdig gebied met heidevelden, vennen en statige beukenlanen.

Tijdens deze werkperiode fungeert projectruimte Next als open studio. Hier conserveert Den Elzen de bladeren en naalden van boomsoorten uit het Mastbos. Ze gebruikt de ruimte ook om uit te proberen hoe ze de vormen die bij het conserveren ontstaan kan presenteren aan het publiek. Bezoekers ontdekken hoe Den Elzen op eigenzinnige wijze de schoonheid van de natuur blootlegt.

25 augustus t/m 17 september 2023

Mandy den Elzen, De exploratie van het Mastbos

augustus

september

The New Canterbury Tales

18

Vertellingen uit het dagelijks leven in 2070

The New Canterbury Tales is als onderzoeksproject gestart vanuit de onderzoeksgroep Duurzaam Gebouwde Omgeving van Avans Hogeschool. De uitkomsten liggen niet vast en het project is daarmee een spannend onderzoek om de denkbeelden over de toekomst te verkennen en wie weet alvast 'zaadjes' te planten voor een leefbare toekomst. In Next komen bezoekers in aanraking met een greep uit de verhalen van het project *The New Canterbury Tales*, die over het dagelijks leven van een bewoner in de fictieve stad New Canterbury in 2070 vertellen.

De titel *The New Canterbury Tales* is geïnspireerd op Geoffrey Chaucer's boek *The Canterbury Tales*, een 14^e eeuwse verzameling verhalen van mensen op weg naar de Engelse stad Canterbury. Het New Canterbury van dit project is een fictieve plek in Schotland op de plek waar nu het kleine stadje Golspie ligt.

Bezoekers zijn gedurende de tentoonstelling van harte welkom om in projectruimte Next in gesprek te gaan met de makers, mee te doen aan workshops en eigen ideeën uit te wisselen. Bijzonder onderdeel is de Grand Hearing. Tijdens deze workshop organiseren we een hoorzitting over een conflict in de fictieve stad New Canterbury in 2070. Het draait er niet om wie gelijk heeft, maar om waar inwoners elkaar vinden.

Ninja Katane, Future transformation abundance succes green earth

Partners van Stedelijk Museum Breda bij dit project zijn Avans Hogeschool, Cambridge School of Art, Stichting KOP en gamebedrijf Zerow. Het project is mede mogelijk gemaakt dankzij een financiering van Click-NL.

22 september t/m 22 oktober 2023

Van namiddagjapon tot werkmuts en van boerenkiel tot cadettenuniform: in de tentoonstelling *Gedragen Verhalen* draait het om historische kleding. Aan de hand van de unieke kostuum- en textielverzameling van het museum komt de bezoeker veel te weten over het dagelijks leven en de inwoners van Breda en (West-)Brabant rond 1900, een betekenisvolle tijd.

Kleding, historische foto's, accessoires, archiefmateriaal en verhalen brengen een bonte collage van mensen tot leven die Breda en omgeving kleur geven. De personages staan symbool voor iets groters: een tijdperk vol veranderingen waarvan de gevolgen nog steeds zichtbaar zijn.

Drie creatieve makers kijken vanuit hun vakgebied naar *Gedragen Verhalen*. In de interviews van Barbara van den Bogaard draait het om persoonlijke herinneringen aan kleding. Léanne van Deurzen, betrokken bij het tv-programma *The Masked Singer*, ontwerpt een theaterkostuum gebaseerd op de collectie. De bekende modeontwerper Jan Taminiau toont een van zijn ontwerpen en vertelt in de audiotour wat de kleding uit de museumverzameling zo bijzonder maakt.

13 oktober 2023 t/m 7 april 2024

Weerschijn

Nieuwe verhalen creëren met oude religieuze voorwerpen

In de tentoonstelling *Weerschijn* verbinden kunstenaars Mathieu Meijers en studio KASBOEK (bestaande uit Debbie van Berkel, Cathalijne Postma en Jojanneke Postma) voorwerpen uit de religieuze collectie van het museum met hun eigen werk. De kunstenaars reageren op voorwerpen die bedoeld zijn om steun en troost te bieden, zoals devotieprenten en hostiehouders.

13 oktober 2023 t/m 19 mei 2024

Foto Mike Bink

Vrolijke, zorgeloze taferelen geworteld in complexe werkelijkheid

De tentoonstelling *Moederboom* bestaat uit schilderijen, tekeningen en sculpturen uit het omvangrijke oeuvre van beeldend kunstenaar José Maria Capricorne. Het werk van Capricorne is verhalend en betoverend, vol bonte personages en figuren in kleurrijke en fantasievolle omgevingen.

Capricorne is de oudst levende kunstenaar van Curaçao, het eiland waar zijn blik zich vormde. De leefwereld van het eiland en de Caribische cultuur zijn bepalend voor zijn werk. Ook tussen 1974 en 1993, als hij afwisselend in Breda en op Curaçao woont, blijven symboliek, magie en mythische verhalen een belangrijke bron van inspiratie.

Aan de hand van 80 schilderijen, tekeningen en sculpturen met de thema's 'Toneel van het leven', 'Metamorfosen', 'Magie en rituelen' en 'Bronnen van leven' neemt *Moederboom* de bezoeker mee door de fascinerende wereld van José Maria Capricorne.

13 oktober 2023 t/m 19 mei 2024

Foto Mike Bink

Samenwerking tussen ervaren kunstenaars en jongeren

In *Kunstkameraden* werken een kunstenaar en een jongere samen aan een kunstwerk. Dit idee is geboren vanuit het ideaal dat kunst toegankelijk zou moeten zijn voor iedereen. Dat ideaal stoelt op het besef dat kunst bijdraagt aan de sociale en geestelijke ontwikkeling. Aangezien kunst(geving) juist voor jongeren in maatschappelijk kwetsbare posities lang niet altijd binnen handbereik is, draagt *Kunstkameraden* hieraan actief bij.

Ter ere van het 12,5-jarig bestaan van *Kunstkameraden* presenteren we in Next een afwisselende tentoonstelling met 25 kunstwerken van duo's. Van lino's, keramiek en muziek tot videoclip: alles is het product van de samenwerking tussen ervaren kunstenaars en jongeren.

27 oktober 2023 t/m 21 januari 2024

Foto Charlotte Verbeek

november
december

Open dag

23

Gratis museumbezoek, winterquiz en echte Nassaus ontmoeten

De gratis toegankelijke open dag staat helemaal in het teken van het vernieuwde Stedelijk Museum Breda. Behalve een bezoek aan alle tentoonstellingen organiseren we ontmoetingen met 'echte' Nassaus, is er een Mencia- en Willemverkiezing en kan de hele familie meedoen aan de Winterquiz. Op deze dag verwelkomen we ruim 500 bezoekers, onder wie een groot aantal kinderen met hun (groot)ouders.

17 december 2023

Foto Joost van der Velden

november
december

Familie kerstvakantieprogramma

24

Kerstballen kleuren en warme chocolademelk

Naast de familiesporen in het museum organiseren we tijdens de kerstvakantie elke dag gratis toegankelijke familieactiviteiten zoals 'tafelmannieren met Erasmus', een kerstbalkleurwedstrijd en 'engelparel met warme choco'.

24 december 2023 t/m 7 januari 2024

Foto Joost van der Velden

3 Samenwerkingen

Met de volgende partners werken we structureel samen:

Blind Walls Gallery Royal Roots, Blind Wall in entreegebied

Breda Marketing heropening, cultuurmarketing, Royal Roots

BredaPhoto fototentoonstelling publieke ruimte i.s.m. Stadsarchief en promotionele inzet

Bureau erfgoed gemeente Breda o.a. *De Nassaus van Breda*

Stadsarchief Breda collectiebeheer, Bredase Maand van de Geschiedenis, fototentoonstelling publieke ruimte

Musea Club Zien:
Het Noordbrabants Museum,
Design Museum Den Bosch,
Museum Helmond,
Van Abbemuseum

BIJ/NA:
Vincent van GoghHuis Zundert

Nieuwe Veste educatie, Bredase Maand van de Geschiedenis

Scholen po, sbo, vmbo

St Joost School of Art & Design mastermodule, BIJ/NA

Grote Kerk Breda Royal Roots

Het Begijnhof Breda ontwikkeling nieuw museum op het Begijnhof

Witte Rook AIR de Missie, Inversie Talenthub

Royal Roots

Samen met de gemeente Breda en Breda Marketing nam SMB het initiatief voor de ontwikkeling van een meerjarig cultureel programma onder de titel Royal Roots. De ambitie is om oude en nieuwe trots te verbinden, de samenwerking binnen en buiten Breda te versterken en om Breda en regio te profileren als een showcase van erfgoed, geschiedenis, creativiteit en innovatie. Royal Roots wordt financieel ondersteund door de provincie Noord-Brabant.

In 2022 ging Royal Roots van start met de buitenpresentatie *Prado in Breda* in park Valkenberg. In 2023 realiseerden we rond de opening van *De Nassaus van Breda* in samenwerking met Blind Walls Gallery en de Spaanse kunstenaar Javier de Riba een 'blind floor' op het plein voor het Kasteel van Breda. Op dit bouwwerk, dat het midden hield tussen een podium en een skatebaan, vond gedurende drie weken een gevarieerd programma plaats.

Eind 2023 bezocht een Bredase delegatie de steden Madrid en Valencia, onder leiding van de wethouder economie en de wethouder cultuur en erfgoed. Met het oog op de ambitie om in 2028 een grote tentoonstelling en manifestatie rondom Mencía de Mendoza te organiseren, legden we tijdens dit bezoek contacten met de Nederlandse ambassade, het Prado Museum, lokale overheden en culturele partners.

Begijnhofmuseum

Samen met stichting Begijnhof Breda ontwikkelden we het concept voor een nieuw museum op het Begijnhof. In 2023 startten we met de financiering daarvan. Zodra de benodigde middelen verworven zijn, gaan we verder met de uitwerking en realisatie.

Foto Joost van Asch

4 Vriendenvereniging

Het museum heeft een vriendenvereniging met meer dan 500 leden. Met hun lidmaatschap ondersteunen de vrienden het museum bij collectie-aankopen, de realisatie van tentoonstellingen, publicaties e.d. De vereniging heeft een eigen bestuur en is eigenaar van een schilderijencollectie die het museum in langdurige bruikleen heeft.

Van de Vriendenvereniging ontving het museum een bijdrage voor *De Nassaus van Breda*. Rondom de opening van deze tentoonstelling organiseerden we een speciale vriendenavond en ook bij de opening van andere tentoonstellingen verwelkomden we vrienden.

Foto Mike Bink

Schenking VriendenLoterij

In 2022 ontving het museum van De VriendenLoterij een cheque van € 400.000. Deze bijdrage zetten we in om de nieuwe vaste tentoonstelling *De Nassaus van Breda – Kasteel, stad en land* te realiseren.

“Stedelijk Museum Breda maakt via het verhaal van de Nassaus, dat ook buiten de muren van het museum leeft, een verbinding tussen de bijzondere locaties in de stad en de tentoonstellingen in het museum. Deze culturele verbinding ondersteunen we graag.”, aldus de VriendenLoterij

Behalve de toekenning van de VriendenLoterij werd de fondsenwerving voor de nieuwe vaste tentoonstelling *De Nassaus van Breda* succesvol afgerond met toezeggingen van Dioraphte, het Mondriaan Fonds en Zabawas. Ten behoeve van *Ruud van Empel - Arcadia* ontvingen we een financiële bijdrage van Fonds 21.

Foto Studio Raw - Jeroen Jongeneelen

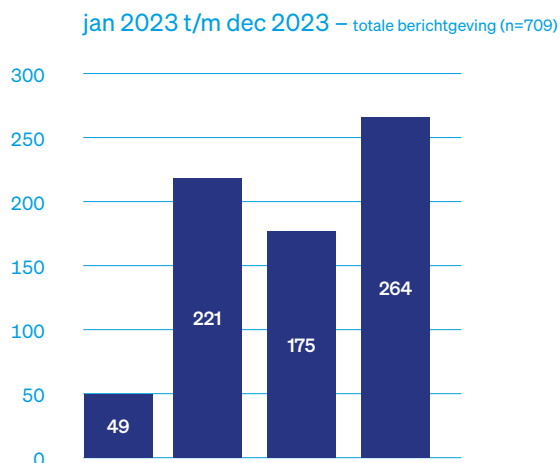
De programmering van het museum bestond uit twee vaste tentoonstellingen en meerdere wisseltentoonstellingen. Bezoekers die kwamen voor de vaste tentoonstellingen stimuleerden we om ook de wisseltentoonstellingen te bekijken en vice versa.

Publieksonderzoek liet zien dat bezoekers die primair geïnteresseerd zijn in hedendaagse beeldende kunst een relatief lage waardering hebben voor de vaste, cultuurhistorische tentoonstellingen, terwijl bezoekers met een cultuurhistorische interesse de wisseltentoonstellingen over hedendaagse beeldende kunst relatief hoog waarden.

Om het publiek zowel voor *Ruud van Empel – Arcadia* en *De Nassaus* als voor *José Maria Capricorne – Moederboom*, *Mathieu Meijers en studio KASBOEK – Weerschijn* en *Gedragen Verhalen – Mode en kostuum rond 1900* te bereiken en daarnaast het museum als breed geprogrammeerd te positioneren, rolden we een gebalanceerde middelenmix uit op basis van free publicity en betaalde promotie.

In 2023 bestond de totale berichtgeving uit 709 nieuwsberichten

Media-aandacht (totaal)

Bron: Media info Groep, jaaranalyse 2023 SMB

Free publicity

- NPO 1, Nu te zien/AVROTROS
- NPO Radio 1, Kunststof/NTR
- Omroep Brabant
- Algemeen Dagblad
- BN De Stem
- ZOUT magazine
- Brabant Cultureel
- BredaNu
- BredaVandaag

Betaalde promotie: online (in samenwerking met DPG Media en onlinebureau Addurance) en offline:

Landelijk

- NRC
- de Volkskrant
- Trouw

Regionaal

- BN De Stem
- ZOUT magazine

RTV radiospots

- radio 1
- radio 4
- ClassicNL
- Omroep Brabant

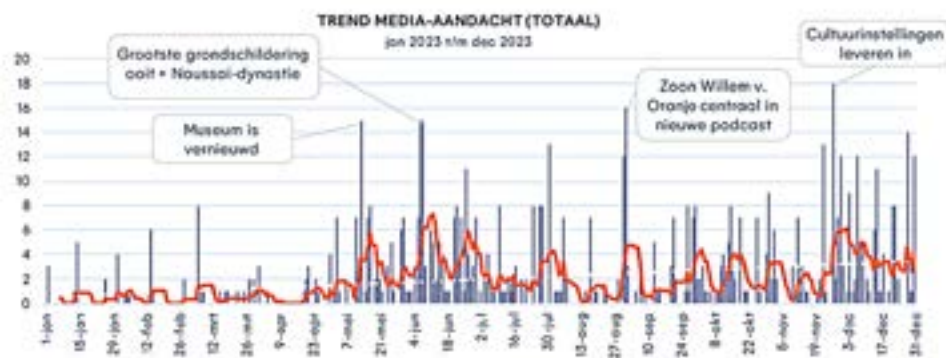
Daarnaast maakte het museum gebruik van joint promotions in samenwerking met Breda Marketing, kunst en cultuurmagazines en kunstplatforms. We zetten out of home zichtbaarheids campagnes in met abri's, mupi's en digiborden langs de uitvalswegen.

We zetten online campagnes in om de naamsbekendheid van de tentoonstellingen en het museum te vergroten en de ticketverkoop te stimuleren. We benaderden de doelgroepen op een onderscheidende manier via uitgebreide onlinecampagnes. De advertenties wekten interesse waarna geïnteresseerden doorklikten naar verdiepende en actuele informatie via de eigen sociale mediakanalen.

Media-aandacht

	print	internet	totaal	
2023	Q1	18	31	49
	Q2	60	161	221
	Q3	50	125	175
	Q4	56	208	264
	totaal	184	525	709

Bron: Media Info Groep, jaaranalyse 2023 SMB. De media-aandacht vertoont een aantal pieken.

Bron: Media Info Groep, jaaranalyse 2023 SMB

Mediawaarde

	print	internet	totaal	
2023	Q1	€ 33.397	€ 48.446	€ 81.843
	Q2	€ 1.837.936	€ 356.816	€ 2.194.752
	Q3	€ 113.645	€ 276.643	€ 390.289
	Q4	€ 124.467	€ 460.137	€ 584.604
	totaal	€ 2.109.446	€ 1.142.042	€ 3.251.488

Bron: Media Info Groep, jaaranalyse 2023 SMB

SMB liet kwalitatief publieksonderzoek uitvoeren door IBT Marktonderzoek. *De Nassaus van Breda* had een Net Promoter Score van +21 en behoorde daarmee tot de hoogst gewaardeerde tentoonstellingen sinds de opening van het museum in 2017. Bezoekers waren enthousiast over de vormgeving en verrast over de historische wetenswaardigheden. De meest gebruikte typeringen waren: leerzaam, indrukwekkend en verrassend. Van de bezoekers gaf 40% aan zeker opnieuw naar het museum te komen, 50% acht dat waarschijnlijk.

Bezoekers

	2023 aantal	2022 aantal
hoofdlocatie		
betalende bezoekers	34.694	23.699
overige bezoekers	2.174	6.084
evenementen café	1.137	472
NEXT programma	454	503
totaal bezoekers	38.459	30.758

Naar type bezoekers hoofdlocatie

	2023 aantal	2022 aantal
bezoekers volwassen	33.867	24.030
scholieren en studenten	1.361	3.750
kinderen t/m 18 jaar	1.640	2.003
evenementen café	1.137	472
programma NEXT	454	503
totaal	38.459	30.758

7 Marketing en Communicatie

De marketingopgave bestond er uit om aan de ene kant de samenhang en diversiteit van SMB als geheel voor het voetlicht te brengen, aan de andere kant om specifieke tentoonstellingen en activiteiten onder de aandacht te brengen van gespecificeerde doelgroepen. De inzet was om een relatie op te bouwen met bezoekers om herhaalbezoek en aanbevelingen te stimuleren. We richtten ons primair op de doelgroepen: Cultuurliefhebbers, Families met kinderen en Dag- en weekendbezoekers.

In 2023 vernieuwden we de huisstijl en verbeterden we de website, o.a. met het oog op online ticketverkoop. Deze inspanningen richtten zich op de heropening van SMB en resulteerden in een aanzienlijk groter online bereik. De ticketverkoop steeg met 13%, en alleen al in de periode van 1 mei t/m 30 juni 2023 trok de website 24.560 bezoekers.

Op basis van het bezoekersonderzoek stelden we vast dat de reacties op het vernieuwde museum als geheel en op de tentoonstellingen positief zijn. Desondanks bleven de bezoekersaantallen achter bij de doelstelling. Door de marketingstrategie bij te stellen verwachten we in 2024 de beoogde groei alsnog te realiseren.

Foto Ilse Verbeek

Familiespoor

Door *De Nassaus van Breda* loopt een Familiespoor voor kinderen van 6 t/m 12 jaar en hun (groot)ouders of begeleiders.

We kozen hierbij voor historische en fictieve personages die vertellen over hun leven en die daarnaast de verbinding maken met thema's over burgerschap zoals verschillen in afkomst, geslacht, levensovertuiging, godsdienst en politieke gezindheid:

- Mencía de Mendoza, de Spaanse vrouw van Hendrik III van Nassau;
- Erasmus schreef een boek over tafeletiquette;
- Anna de Mehetz was de gouvernante van René Chalon;
- Govaert de tuinman werkt in de kasteeltuin van de Nassaus;
- De onbekende schilder van het oudste stadsgezicht van Breda;
- Maria, een bierbrouwer die werkt in de stad;
- Simon, de klokkengieter van de klokken van de Grote Kerk;
- Barbara van Nassau, lid van de gilde van de Sacrament van Nievaert;
- Willem van Oranje;
- Adriaen van Berghen, eigenaar van het Turfschip waarmee Breda wordt bevrijd;
- Ada, een meisje dat ooggetuige is van de belegering van Breda;
- Ambrogio Spinola, de Spaanse generaal die Breda belegert.

Elk personage staat centraal in een tactiele installatie met een interactief element, waardoor bezoekers spelenderwijs meer te weten komen. Enkele voorbeelden:

Hoorspel – Ontmoet de Nassaus

De installatie bevindt zich in het midden van de lange glazen tafel met daarachter portretten en borstbeelden van de Nassaus. In het hoorspel spreekt Mencía de Mendoza. Zij is net met de Nassaus uit verschillende generaties aan tafel gaan zitten en stelt ze aan de luisteraar voor.

Zoektabs – Oudste stadsgezicht

Onder het oudste stadsgezicht van Breda introduceert de onbekende schilder zijn werk. Op vijf tabbladen wordt een fragment uit het schilderij uitgelicht. Onderaan staat een leuk wist-je-datje of een zoekopdracht. Het object dat bezoekers moeten vinden past bij het fragment in het schilderij, bijvoorbeeld het torenmodel, stadskannen of een spreuwenpot.

Interactieve installatie – Ontmoet de bewoners

In de tweede ruimte bevindt zich een groot projectiescherm met een tekentafel. De bierbrouwster Maria vertelt dat in de middeleeuwse stad veel verschillende mensen wonen en ze vraagt bezoekers om één van de getekende personages in te kleuren: Mencía de Mendoza, Govaert de tuinman, de onbekende schilder, Barbara van Nassau, schipper Adriaen van Berghen of haarzelf, Maria de bierbrouwster. Op de achterkant van de kleurplaat staat een kort levensverhaal van het betreffende personage. Bezoekers kunnen ook nog een ander personage kiezen: een kind uit de stad van vandaag. Na het inkleuren wordt de kleurplaat in een scanner gelegd en komt het personage tot leven op het projectiescherm.

Zenuwspiraal – Het turfschip

In de derde ruimte staat een groot model van het Turfschip. Daarnaast bevindt zich een installatie waar schipper Adriaen van Berghen je begroet en vraagt om hem te helpen met de List van het Turfschip. Met een zenuwspiraal wordt het gevoel van spanning opgeroepen. De ring heeft twee handvatten, zodat bezoekers die samen langs het ijzeren silhouet van een vos kunnen sturen

Educatie

Aansluitend op *De Nassaus van Breda* ontwikkelden we nieuwe programma's voor het primair onderwijs (po). Als onderdeel van het nieuwe cultuurbeleid van Breda kreeg SMB de opdracht om de komende jaren in samenwerking met partners in de stad een doorlopende leerlijn erfgoed voor het po te ontwikkelen.

Groep 5/6

In het nieuwe programma maken de leerlingen met een museumdocent activerende kijkopdrachten. Aan de hand van objecten en kunstwerken uit de tentoonstelling gaan ze in gesprek over burgerschapsthema's zoals diversiteit, vrijheid, macht, geloof en identiteit. Daarbij worden heden en verleden met elkaar verbonden. Op dit moment bevindt het programma zich nog in de testfase. Naar verwachting is de ontwikkeling ervan voor de zomer afgerond.

Groep 7/8

In het nieuwe programma maken de leerlingen met een museumdocent activerende kijkopdrachten. Aan de hand van objecten en kunstwerken uit de tentoonstelling gaan ze in gesprek over burgerschapsthema's zoals diversiteit, vrijheid, macht, geloof en identiteit. Daarbij worden heden en verleden met elkaar verbonden. Op dit moment bevindt het programma zich nog in de testfase. Naar verwachting is de ontwikkeling ervan voor de zomer afgerond.

De Nassauwandeling voor groep 7/8 is verbeterd, zodat die aansluit op *De Nassaus van Breda*. Het verhaal van de ontvoering van Filips Willem, de oudste zoon van Willem van Oranje, staat centraal. Leerlingen gaan langs historische locaties in de stad en beantwoorden denk-, doe- en codevragen. Aan de inleiding van het programma is een hoorspel toegevoegd over Filips Willem, zijn familie en de ontvoering. Op de locaties

ontmoeten de leerlingen bijbehorende personages, uitgewerkt in de stijl van het Familiespoor.

Kunsttastisch

Een gezamenlijk project i.s.m. Blind Walls Gallery en BredaPhoto voor groep 1 t/m 4. Kinderen maken kennis met beeldende kunst door verschillende kunstvormen met hun zintuigen te onderzoeken.

Voortgezet onderwijs (vmbo, havo en vwo)

De afgelopen periode lag de prioriteit bij de ontwikkeling en implementatie van het vmbo-programma Club Zien. Club Zien is in het leven geroepen om musea toegankelijker te maken voor vmbo-leerlingen. Het is een samenwerkingsverband tussen SMB, Het Noordbrabants Museum, Design Museum Den Bosch, Van Abbemuseum Eindhoven en Museum Helmond.

Vanuit Club Zien wordt een educatief aanbod ontwikkeld in nauwe co-creatie met leerlingen en docenten. Inmiddels is een projectmedewerker van Club Zien gekoppeld aan het team van SMB en zijn we in oktober 2023 gestart met de eerste leerlingpilots

De doelstellingen van Club Zien zijn:– Het realiseren van een fundamentele en blijvende publieksverbreding;

- Het ontwikkelen van activiteiten met als doel vmbo- leerlingen kennis te laten maken met de verschillende museumcollecties;
- Het zorgen voor talentontwikkeling bij de (nieuw aan te stellen) educatoren/curatoren;
- Het zorgen voor een leertraject voor museumdocenten en vaste museummedewerkers zoals conservatoren.

De programma's voor havo en vwo vullen we de komende jaren nader in.

In de periode van 10 juni t/m 31 december 2023 ontvingen we:

- 826 po-leerlingen
- 262 vo-leerlingen
- 277 vmbo-leerlingen
- 235 hbo-studenten

Participatie

Projectruimte Next van SMB is gratis toegankelijk en bestemd voor activiteiten en projecten in samenwerking met bewoners en partners uit stad en regio. Van 15 juli t/m 27 augustus 2023 nam kunstenaar Tom Heerschop de projectruimte in gebruik. Hij maakte grote zwart-witte tekeningen over de verhalen rondom het verdwenen Speelhuis van de Nassaus. Heerschop nodigde bezoekers uit om de tekeningen in te kleuren en hun eigen verhalen met hem te delen. Na afloop kregen de ingekleurde tekeningen als glas-inloodramen een plaats in de installatie 'Blocks' van kunstenaar Krijn de Koning.

Publieksbemiddeling

Natuurwandelingen

Petra Verbrugge, fotograaf en (tropische) plantenspecialist, nam belangstellenden mee door *Arcadia* en gaf verdiepende informatie over de bijzondere natuur in de werken van Ruud van Empel. Alle drie de keren waren de rondleidingen volgeboekt met 15 personen per rondleiding. .

Artist talk en instaprondeleiding

Op 25 juni 2023 ging het publiek in gesprek met Ruud van Empel. Onder leiding van gastcurator Ron Dirven vond in het auditorium van het museum een artist talk plaats over Van Empels inspiratiebronnen en technieken. Ruim vijftig bezoekers kwamen specifiek (extra) voor dit programmaonderdeel. Vooraf aan de artist talk was er een gratis instaprondeleiding.

Activiteiten

Ereprijs Museumtour

Stedelijk Museum Breda was een van de zes musea die deelnamen aan de Museumtour van Orkest De Ereprijs. Op 2 juli 2023 speelden de 14 orkestmusici in het auditorium zes nieuwe werken van Corrie van Binsbergen, Wilbert Bulsink, Pete Harden, Vanessa Lann, Klas Tortensson en Klaas de Vries. Wilbert Bulsink schreef zijn compositie speciaal voor ons museum. Hij legde een verband met de beleving van de natuur en een gedicht van Maria Barnas over Fernorchester. Bulsink gaf zelf een toelichting bij zijn werk dat in Breda twee keer werd gespeeld. Na een uitvoering in het auditorium verspreidden de orkestmusici zich door *Arcadia* en de publieksruimtes. Dit spectaculaire onderdeel was niet opgenomen in de aanvraag.

Film

Ruud van Empels broer Erik maakte voor NTR een documentaire over Ruud, getiteld *Beyond Innocence* (2011). De film geeft een inblik in Van Empels werkwijze en artistieke visie. Om de bezoeker deze verheldering en verdieping te bieden, werd de film dagelijks in het auditorium vertoond.

Stadsgalerij Breda

In de jaren '80 was het illustere kunstenaarscafé Zanetti *the place to be* in Breda. Hoewel het café al jaren niet meer bestaat, leefden de verhalen voort en was het tijd de Zanetti bar een zomer lang te heropenen. In Stadsgalerij Breda vond van 17 juni t/m 30 juli 2023 een *Zanetti revival* plaats. Het evenement sloot aan bij de overzichtstentoonstelling van Ruud van Empel. Zijn affiche-ontwerpen voor Zanetti van destijds werden geëxposeerd en hij maakte een nieuw affiche speciaal voor deze expositie. De Stadsgalerij was ingericht als een café met vintage meubels. Dj's uit de tijd van Zanetti kwamen draaien. Ook was er een vriendenexpositie met werk van fans van Zanetti van het eerste uur: kunstenaars als Gabriel Lester, Iris Bouwmeester, Tom Claassen, Eelco Brand, Colin Peters, Martin Peulen, Martijn Hohmann, Pim Nuijten en Walter Stokman.

9 Publiekszaken en commercie

De herinrichting van het museum met nieuwe vaste tentoonstellingen en de ambitie om toe te werken naar groeiende publieksaantallen vroeg ook om een ontwerpaanpassing van de winkel-horecacombinatie. Het combinatieformat handhaven en hergebruik van materialen waren hierbij belangrijke uitgangspunten.

We vergrootten de verblijfsduur door inrichting en aanbod van café en shop toe te spitsen op de belangrijkste doelgroepen en zo de gemiddelde besteding te laten toenemen. Daarnaast verbeterden we de logistiek bij binnenkomst, de inrichting van de garderobe en de plek voor signing.

Op de patio kan de bezoeker in de zon genieten van een kopje koffie met iets lekkers of een kleine lunch. Ook is dit een verblijfsruimte waar de bezoeker het werk van kunstenaar Wouter van der Giesen kan bewonderen. Van der Giesen maakte hiervoor een kleurige familie van stoepborden die van plaats kunnen wisselen. Dagelijks plaatsen we een van de stoepborden bij de entree.

Foto Aad Hoogendoorn

De Raad van Toezicht houdt vanuit zijn zakelijke-professionele expertise toezicht op het beleid van het bestuur van Stedelijk Museum Breda, op de algemene gang van zaken en op de bij de organisatie betrokken personen. In de uitvoering van zijn taak neemt de Raad de toepasselijke wet- en regelgeving en de bepalingen uit de statuten in acht.

De Raad onderschrijft de Governance Code Cultuur en de organisatie past de daarin opgenomen aanbevelingen toe om onafhankelijk toezicht te waarborgen. Conform de Governance Code voert de Raad jaarlijks een zelfevaluatie uit naar het eigen functioneren en de samenwerking met het bestuur.

De Raad vergaderde in 2023 vier keer. Ten behoeve van het toezicht op de bedrijfsvoering ontving de RvT kwartaalrapportages van het bestuur en agendeerde en besprak onderwerpen die van belang zijn voor de continuïteit van de bedrijfsvoering. Bijzondere aandacht ging daarbij uit naar de nieuwe vaste tentoonstellingen en het programma van wisseltentoonstellingen en activiteiten. Deze versterken de positionering van het museum en zetten in op substantiële groei van het aantal betalende bezoekers.

De auditcommissie kwam in 2023 twee keer bijeen ter voorbereiding van de jaarrekening en de jaarbegroting. De remuneratiecommissie kwam bijeen voor de zoektocht naar een nieuw lid van de Raad en de functioneringsgesprekken met leden van de directie. De zoektocht resulteerde in de benoeming per 1 december 2023 van mevrouw S. Langbroek als opvolger van mevrouw A. Wijtvliet. Mevrouw Langbroek neemt tevens zitting in de auditcommissie.

Naar het oordeel van de Raad is door het bestuur voldaan aan de doelstellingen van stichting Stedelijk Museum Breda en is zij voldoende in control met betrekking tot de organisatie en bedrijfsvoering.

Wim van der Meeren, voorzitter

foto: Marian Schutte

Dhr. W. van der Meeren

- Voorzitter Raad van Toezicht Radboudumc;
- Voorzitter MindUs;
- Commissaris bij RegMedXB.

Mevr. S. Broeren

- Zelfstandig ondernemer marketing en communicatie;
- Auteur;
- Hoofd marketing en communicatie bij poppodium Effenaar;
- Communicatieadviseur en strateeg voor Stichting Aurora en Stichting 113.

Dhr. F. Ellenbroek

- Schrijver;
- Dichter;
- Beeldend kunstenaar;
- Museaal adviseur.

Mevr. A. Wijtvliet

- Eigenaar Ans Wijtvliet Administratie & Advies BV;
- Eigenaar B&B Boerderij Wijtvliet;
- Penningmeester Stichting Fort Sabina.nl;
- Penningmeester De Mastboom Brosens Stichting.

Mevr. S. Boelema

- Gedeputeerde provincie Noord Brabant.

Mevr. S. Langbroek

- Directeur/bestuurder LCCG BV, Oosterhout;
- Lid Raad van Toezicht GGz Breburg, Midden-Brabant;
- Lid Raad van Toezicht Star-shl, Zuidwest Nederland;
- Lid Raad van Toezicht La Providence, Noord Limburg;
- Lid Raad van Toezicht Theater De Bussel Oosterhout.

Dhr. D. Kuilman

- Lid adviesraad Fonds Kwadraat;
- Lid adviesraad Kunst en Cultuur Vrije Universiteit.

Mevr. M. van den Wildenberg

- Zelfstandig ondernemer culturele sector;
- Lid cultuurcommissie gemeente 's-Hertogenbosch;
- Penningmeester bestuur BredaPhoto;
- Bestuurslid Breda Barst.

Stichting Stedelijk Museum Breda is gevestigd in Breda, Kamer van Koophandel 20135936, en heeft een bestuur en een raad van toezicht. De raad van toezicht bestaat uit vijf leden. De samenstelling van de raad van toezicht is per 31 december 2023 als volgt:

de heer W. van der Meeren (voorzitter),
mevrouw S. Langbroek (ook lid auditcommissie),
de heer F. Ellenbroek (tevens vicevoorzitter),
mevrouw S. Boelema (ook lid auditcommissie)
en **mevrouw S. Broeren**.

De Governance Code Cultuur wordt door de Raad van Toezicht gebruikt bij het inrichten en periodiek evalueren van zijn werkzaamheden en de samenwerking tussen de directie en de toezichthouder. De in de code beschreven principes en best practices worden toegepast. De Raad van Toezicht kent een rooster van aftreden dat enerzijds doorstroming bewerkstelligt en anderzijds de continuïteit van het toezicht garandeert. De leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen maximaal acht jaar aanblijven.

De Raad van Toezicht kent twee commissies, te weten de remuneratiecommissie en de auditcommissie. De remuneratiecommissie voert jaarlijks een functioneringsgesprek met de directie/bestuur en doet, indien daartoe aanleiding is, voorstellen aan de Raad voor de honorering. De auditcommissie komt jaarlijks tweemaal bijeen en buigt zich over de financiële gang van zaken binnen het museum. Dit betreft met name de jaarrekening, de kwartaalrapportages en de wijze waarop het museum zijn administratieve organisatie inricht.

Het bestuur van de stichting bestaat uit algemeen directeur de heer D. Kuilman (voorzitter) en mevrouw M.A.A. van den Wildenberg als zakelijk directeur. De doelstellingen van de stichting en de taakverdeling tussen bestuur en de raad van toezicht zijn vastgelegd in de statuten van de stichting.

De Governance Code Cultuur wordt toegepast. De stichting hanteert de professionele internationale codes voor de museumsector van de International Council of Museums (ICOM) en de Museumvereniging. Het museum heeft de erkenning van het Museumregister. De stichting past de Fair Practice Code en de Richtlijn Kunstenaarshonorarium toe. De stichting onderschrijft de Code Diversiteit & Inclusie en ontwikkelt hierop beleid. De stichting heeft de Culturele ANBI status en houdt zich aan de vereisten daarvoor.

Aanpassing organisatiestructuur

Ten behoeve van het verwezenlijken van de ambities, de slagvaardigheid en inhoudelijke groei van de organisatie startten we in 2023 met de wijziging van de organisatiestructuur. Het team Tentoonstellingen en Collectie wijzigde daarbij naar een team Collectie en een team Programma en Publiek. In dit laatste team kregen educatie, participatie en publieksbemiddeling een belangrijke plek. Beide teams kregen een nieuw hoofd. Door deze verandering bestaat het MT nu uit zes leden: naast de directie zijn dat de hoofden Facilitaire Zaken, Marketing en Communicatie, Collecties en Programma en Publiek.

Het aantal fte in 2023 was 21, 94, 26 medewerkers.
In 2022 was dit respectievelijk 20, 83 en 27.

Het op niveau brengen van de vaste formatie lukte in 2023 niet voldoende, vooral door (nieuwe) langdurige ziekteverzuimsituaties en uitdiensttredingen in combinatie met een lastige arbeidsmarkt. De benodigde vervanging is veelal gedaan door extern ingehuurde medewerkers.

Medezeggenschap

Er is een georganiseerde overlegstructuur voor directie, MT, de teams en individueel overleg. De directie organiseerde daarnaast net als andere jaren personeelsbijeenkomsten waarin we medewerkers informeerden over ontwikkelingen, beleid, lopende zaken, programma, personele zaken en financiën. Aan het voornemen tot oprichting van een personeelsvertegenwoordiging is eind 2023 gevolg gegeven en een oprichtingscommissie start in het eerste kwartaal van het nieuwe jaar met de werkzaamheden.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuimpercentage bedroeg in 2023 8,5% ten opzichte van 7,2% in 2022. De eigen organisatie verdiende expliciet aandacht met betrekking tot de werkdruk en de kwaliteit en veiligheid van de sociale werkomgeving. In drie gevallen was er sprake van langdurig ziekteverzuim, waarbij actieve verzuimbegeleiding plaatsvond. Voor preventie en ziekteverzuimbegeleiding werkten we samen met een professionele arbodienst.

Code Diversiteit en Inclusie

Middels werksessies met alle medewerkers legden we een basis hoe de vier P's van de Code Diversiteit & Inclusie een grotere plek kunnen krijgen in onze organisatie. Dit wilden we bewerkstelligen door middel van bewuste keuzes (niet alles kan tegelijkertijd) en door ruimte te creëren voor diversiteit en inclusie in alle aspecten van de bedrijfsvoering. In verschillende sessies brachten we in beeld: hoever kunnen en willen we als organisatie gaan, waar doet het museum het al goed en waar willen we meer op in zetten?

Voor de 'P' van programma gaat het om het vinden van een balans tussen een 'binnen naar buiten' benadering en een 'buiten naar binnen' benadering die essentieel is voor ons museum. Als we een kritische blik werpen op onze bestaande programmering dan moeten we onszelf afvragen of we werkelijk de diversiteit van onze samenleving weerspiegelen. Een programma dat diversiteit viert, functioneert niet alleen als een spiegel van onze samenleving maar ook als een instrument voor het bevorderen van begrip, respect en inclusie. Het motiveert het publiek om open te staan voor nieuwe ideeën, draagt bij aan een gevoel van gemeenschap en verbinding en stimuleert een dialoog tussen verschillende culturen en perspectieven. Om ons programma inclusief te maken moeten we nog beter begrijpen wat er leeft bij de inwoners en gemeenschappen van Breda. Wat de behoeften, verwachtingen en interesses zijn – en waar hun expertise misschien leidend kan zijn.

Fair Practice Code

We onderschrijven de Fair Practice Code, de gedragscode voor ondernemen en werken in de culturele sector. We zetten ons in voor een duurzame, toekomstbestendige arbeids- en beroepspraktijk. We voelen ons verantwoordelijk voor allen die zijn verbonden aan onze organisatie: werknemers in dienst van de stichting, maar ook zzp'ers, payrollers, vrijwilligers en gedetacheerden die veelal werkzaam zijn achter de schermen én de kunstenaars/makers die bij ons op een of andere manier hun werk tonen.

Aankopen

verkoper	kunstenaar	titel
Mélanie de Vroom	Mélanie de Vroom	Heimwee naar het zien
Mélanie de Vroom	Mélanie de Vroom	Oilbar
Mélanie de Vroom	Mélanie de Vroom	Constellatie Nocturnus
Mélanie de Vroom	Mélanie de Vroom	Het ritme van de dingen
Van Spengen (veilinghuis)	Bernardus v/d Laar	Kerkinterieur van de Grote Kerk van Breda met het grafmonument van Engelbrecht I van Nassau
April in Paris BV (galerie)	Pieter Laurens Mol	The Sun (does) Not Move (s)
April in Paris BV (galerie)	Pieter Laurens Mol	Zonder Titel (Echo van het geweten)
INTER-ANTIQUARIAAT Mefferdt & De Jonge	Joan Blaeu	Kaart van Bleau
Tom Heerschop	Tom Heerschop	Tekeningen project Next
Van Spengen (veilinghuis)	Willem de Klerk	Landschap met jagers
Korendijk (veilinghuis)	Marinus B.W. Dittlinger	Portret van een vrouw
Kelly Christogiannis	Kelly Christogiannis	Slippery Hands
Kelly Christogiannis	Kelly Christogiannis	Contemporary Paradise

Schenkingen

schenker	kunstenaar	titel
Pieter Laurens Mol	Pieter Laurens Mol	Semences des Ténèbres
Pieter Laurens Mol	Pieter Laurens Mol	The night of June 15th – 16th
Anoniem	Bert Loerakker	Zonder titel
Anoniem	Bert Loerakker	Zonder titel
Anoniem	Bert Loerakker	Zonder titel
Anoniem	Bert Loerakker	Zonder titel
J.K.B. Sonnenberg (legaats)	Jaap de Vries	Gebladerte
Ron Dirven	Ruud van Empel	Zanetti
Jeroen Grosfeld	Onbekend	Het Antidotale jacht
Jolanda Hofland	Jaap de Vries	Leda en de zwaan of de erotiek van het joggen
Clemens Merkelbach van Enkhuizen (legaats)	J. Beijens	Zicht op Breda
Clemens Merkelbach van Enkhuizen (legaats)	J. Beijens	Zicht op Breda
Anoniem	Diverse kunstenaars	Schetsboek met werken van diverse Bredase kunstenaars
Renny Jouvenaz	Jasper van der Wel	O.Z. T.V.A. (Onderzoek Theorie van Alles)
Renny Jouvenaz	Jasper van der Wel	Grote Landstrijd I
Renny Jouvenaz	Jasper van der Wel	Ongevraagde Gift II
Renny Jouvenaz	Jasper van der Wel	Zwermgeest
T.P.J. van Veeren	Onbekend	Dooptjurk

Lange inkomende bruiklenen

bruikleengever	vervaardiger	titel
Rijksmuseum Amsterdam	Onbekend	Charles de Heraugières (1556-1601). Kapitein, commandant van Breda
Rijksmuseum Amsterdam	Onbekend	Portret van Lodewijk (1538-74), graaf van Nassau
Rijksmuseum Amsterdam	Jan Antonisz. van Ravesteyn (atelier van)	Portret van Jan de Jongere (1583-1638), graaf van Nassau-Siegen
Rijksmuseum Amsterdam	Jan Claudius de Cock	Maurits, prins van Oranje (1567-1625)
Rijksmuseum Amsterdam	Jan Claudius de Cock	Philips Willem, prins van Oranje (1554-1618)
Het Noordbrabants Museum	Onbekend	Turfblok met oorkonde
Stadsarchief Breda	Goris Buysen	Buysens Boeck
Stadsarchief Breda	Onbekend	Charter 'Blijde Incomste'
Stadsarchief Breda	Francesco Pieri	Dagboek van ooggetuige en Italiaanse huursoldaat Francesco Pieri over Beleg van Breda
Stadsarchief Breda	Jacques Callot	Kaart van het beleg van Breda door Spinola, 1624 - 1625 (ingekleurd)
Stadsarchief Breda	Onbekend	Register van metselaarsgilde, waarin opgenomen: lijst van burgers omgekomen bij de furie van Haultepenne op 28 en 29 juni 1581
Boijmans van Beuningen	Scholte Jansen	Herdenkingsbeker n.a.v. het beleg van Breda in 1637
Museum Rotterdam	Edwaert Collier	Portret van Desiderius Erasmus
Familie Hopic	Serif Hopic	Familieboompje

Dit verkorte jaarverslag ontleen we aan het financieel jaarverslag van 2023 van de stichting Stedelijk Museum Breda. Bij het financiële verslag is een goedkeurende controleverklaring door de accountant verstrekt. Het saldo van baten en lasten over 2023 bedroeg € -448.993. Het resultaat na mutaties van bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves bedroeg € 190.613 ten bate van de algemene reserve.

Publieksinkomsten

De begrote publieksinkomsten voor 2023 waren gebaseerd op 65.000 bezoekers. Op basis van het bezoekersonderzoek stellen we vast dat de reacties op het vernieuwde museum als geheel en op de tentoonstellingen positief zijn. Desondanks bleven de bezoekersaantallen met 38.459 achter bij de doelstelling.

De totale entree-inkomsten bedroegen 282.028 ten opzichte van de begrote 562.750. De gemiddelde besteding van bezoekers nam toe, maar door de achterblijvende bezoekersaantallen is de geraamde omzet van de winkel en horeca niet gehaald.

Structurele subsidie

De bijdrage van de gemeente Breda 2021-2024 is in een subsidiebeschikking en uitvoeringsovereenkomst vastgelegd d.d. 28 december 2020 (DO/21/00194.1). De gemeentelijke bijdrage bedraagt vanaf 2021 tot en met 2024 € 3.755.500,- per jaar. De gemeente beslist jaarlijks over indexering van de subsidie ter compensatie van loon- en prijsstijgingen. In 2023 resulteerde dit in een totaal subsidiebedrag van € 3.927.310.

Weerstandsvermogen

Het museum had per eind 2023 een solvabiliteit van 70% en een weerstandsvermogen van 28% bestaande uit ingebracht kapitaal en de Algemene reserve. Het weerstandsvermogen lag daarmee boven de doelstelling van 20% en is gevormd om zowel toekomstige te voorziene als onvoorziene kosten te kunnen opvangen en zo de continuïteit van de bedrijfsvoering op korte en op lange termijn te kunnen waarborgen. Het museum heeft bestemmingsreserves gevormd om de opbouw en ontwikkeling van het museum en de programmering de komende jaren te kunnen (co-)financieren. .

Balans per 31 december 2023 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	12/31/23		12/31/22	
Materiële vaste activa	855.272		109.415	
Totale Vaste Activa		855.272		109.415
Vorraden	23.983		28.461	
Vorderingen	882.386		582.241	
Liquide middelen	1.198.429		2.814.921	
Totale Vlottende Activa		2.104.799		3.425.624
TOTALE ACTIVA		2.960.071		3.535.039
PASSIVA	12/31/23		12/31/22	
Kapitaal	300.000		300.000	
Bestemmingsfondsen	471.002		630.851	
Bestemmingsreserves	704.490		1.183.536	
Algemene reserve	684.894		494.281	
Totaal Eigen Vermogen		2.160.386		2.608.668
Voorzieningen onderhoud	172.626		193.864	
Voorzieningen personeel	1.246		3.366	
Totale voorzieningen		173.872		197.229
Kortlopende schulden	625.813		729.142	
Totale kortlopende schulden		625.813		729.142
TOTALE PASSIVA		2.960.071		3.535.039

BATEN	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Directe opbrengsten			
Publieksinkomsten	282.028	562.750	206.636
Overige inkomsten	97.201	130.000	63.838
Overige verkopen	6.728	7.500	23.454
Donaties	20.923	1.000	25.715
Totale opbrengsten	406.879	701.250	319.643
Publieke fondsen en bijdragen			
Subsidie Gemeente Breda	3.927.310	3.853.143	3.794.640
Subsidie Gemeente Breda overige (corona)	24.000		50.000
Bijdrage Gemeente Breda (collectie&digitalisering)	80.000	80.000	87.500
Bijdrage Gemeente Breda (projecten)	95.950		205.758
Overige subsidies			
Bijdragen uit publieke fondsen		50.000	400.000
Bijdragen uit private middelen		25.000	0
Bijdragen uit private fondsen	261.000	65.000	75.000
Overige bijdragen			400.000
Totaal overige subsidies/bijdragen	4.388.260	4.073.143	5.012.898
TOTALE BATEN	4.795.139	4.774.393	5.332.541

LASTEN	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Beheerlasten personeel	746.430	826.854	733.296
Beheerlasten materieel	1.530.329	1.650.533	1.385.490
Totaal beheerlasten	2.276.759	2.477.387	2.118.786
Activiteitenlasten personeel	1.358.302	1.251.280	1.244.799
Activiteitenlasten materieel	1.609.071	2.195.025	1.566.774
Totaal activiteitenlasten	2.967.373	3.446.305	2.811.573
TOTALE LASTEN	5.244.132	5.923.692	4.930.359
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	(448.993)	(1.149.299)	402.182
AF: Rentebaten/-lasten	711	(12.000)	(12.013)
RESULTAAT	(448.282)	(1.161.299)	390.169
toevoeging bestemmingsfondsen	159.849	475.000	(389.903)
Onttrekking/toevoegingen bestemmingsreserves	294.709	687.525	134.812
Onttrekking/toevoeging bestemmingsreserve verbetering tentoonstellings- en publieksruimtes	6.271		
Onttrekking/toevoeging bestemmingsreserve Overlopende projecten 2021 naar 2022/2023	11.919		154.801
Vrijval bestemmingsreserves	166.147		
RESULTAAT TEN BATE VAN DE ALGEMENE RESERVE	190.613	1.226	289.879